

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ergänzungen zu einem Brevier, lat. - Cod. Donaueschingen 273

**Südwestdeutschland / Oberrhein (Dominikanerinnenkloster,
Colmar Unterlinden?), [3. Drittel 15. Jh.]**

Elisabeth

[urn:nbn:de:bsz:31-6636](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6636)

legis terminū et finis umbrarū lute-
rem silentiū et uox pphetarū in mola-
tur femine quā decollatur in feste dar-
innocens et scs in ceste **In festo bte**
Elysaethi ad uespas liij ps an

Letare germania clavo felice ger-
mine nascentis elysaethi exre-
gali semine **cap** **M**ulierē fortem
quis inueniet pau et deultimis fi-
mbz pau eius confidit in ea cor uiri-
sui et spoliis non indigebit **R** **C**eli
fulgens solio solis amicta pallio in-
ter alstra grē nouū sydus grē elysa-
ethi pfidie tenebras retundit **E**t lu-
cem leticie meuis lapsis uenue gau-
diū refundit **V** **H**ui' ortu syderis re-
dit egris sanitas et lesi calami-
tas aeris redit **E**t luc **G**la **E**t lucē

Vnum deo uox iocunda decantet **ymn**
 ecclie nam cu gaudet letabunda syo
 mater filie ascendenti de profunda co
 ualle miserie **Q**ua regali surpe
 natam in annis in facie uir accepit
 desponsata in dolis exime semp ta
 men in spirata uero ^{voto} contineci **U**
 de ple sacramento rati hoc zugiū
 uero docet argumento qd preim ce
 lestiu uite scē succremento attingit
 consortiū **L**ege carnis sic ligata
 no extinet spm set in pleuit fide
 rata nec reliquit uirtū qd adeo
 mens parata gerebat ppositū **G**la
 sit ihu bone t nūc et uigiter q cer
 tantes i agone adiuuas fideliter
 et mercedē das corone uiceti mili
 liter amen **v** Diffusa est **ad m**

lute
 mola
 e dar
 to bre
 An
 ut ger
 erre
 tem
 is fi
 um
 Gen
 o m
 lya
 it lu
 gau
 is re
 am
 luce

Gaude celū tēra plaude dies ad est
digna laude plena dies glā qua ely
zabeth antiquū castitatis iūnicū eli
sit uictoria pia mater et matrona
tuis sacris p̄cib; i tēruētre et patro
r na sis p̄nobis om̄ib; **Oratio**

Guoz' creda fidelū d̄s miserator
illuctra et b̄tē elysabethi p̄cib; glō
sis fac nos p̄s̄pa mūdi desp̄icere et
celesti semp̄ consolatione gaudere p̄
Invocatio Regi deo iubilantes lau
dū p̄insigna **Exultemus uenerātes**
elysabethi sollempnia **In i 2^a añ**

Arore lactētū laudē deo p̄ficiat in
fantes egenū dū quasi nutrix re
ficiat **ps** Dñe dñs **añ** Alalore carita
tis calefacti paupes iuxta primas
nuditatis letantur i memores **p̄** Celi

An Iniquar manus corde reputas
delicias infirmor mundo corde tract
ta inuidias **p** **D**in est **v** **D**iffusa

Beata elysabeth quondam **i** **p**m. **i**
thuringie lantgrauu uxor fi
lia regis ungarie ab adoleſcentia re
ligion. studuit uotū suū et actio
nes i dñi dirigens tā in rebz iudi
cis quā i rebz seriosis **C**ū em̄ esset
quī quēuis et litteras omnino igno
raret **p**uoluit se frequēter ante
altare expandēs corā se psalteriū
tamquā orans et exbone in dolis p
lagia is frequēter genu flexionibz
complicatis manibz corā altari deuo
te orom intēdebat ore pauimento
adherens **Tu** **R** **D**epauptatis pa

id est
a ely
eli
ma
pato
o
tor
bz glo
et
ere p
lau
ates
i
m
re
ita
las
eli

lea dñi quasi granū germinat ely
sabethi i signis hereses ab area fidei
distinguit meritis et signis **v** Au
res surdis resecit claudis gressum
reparat et cecis i cecū **here** **lco ij**

Aliquantū ad ultra bñm iohānem
ewangelistā tanq̄ castitatis cu
stodem diu affectabat aplm h̄re vñ
cū scdm cōsuetudinē dñaz om̄m aplo
z noibz i ul' in candelis ul' i carta scrip
tis simulqz mixtim cōpositis singu
le s aplos forte eligerent ipa bñā
elysabethi orone fusa scdm suū uotū
t̄bz uicibz forte bñm iohāne recepit
aplm In cui' honore q̄cqd̄ petebatur
ul' munerū ul' offense relaxande ul'
de q̄cūqz faciendo ul' dimittēdo nūq̄
negabat **Cū** **B** **I**sta regis filia hec.

contemptibilia mundi non elegit sed se
 ipsum fortior. Se seque sublimior se si
 bi subegit. **S**piritum ieiunio carne
 subalio iugiter castigans. **Se l'iii**

Beata elisabeth langūo mari
 to ei cōsentiente fecit magi
 stro cūrado de marpurch obediē
 tiam caluo tamen iure mariti sui
 et pmissit in manus magistri cū
 radi qd̄ seruaret perpetuam cōti
 nentiam si contingeret eā sup̄ ui
 uere mortuo marito suo sc̄a obe
 diencia magr̄ cūradus p̄cepit
 ei ne utetur de bonis mariti sui
 de q̄bz non haberet sanā sc̄ientia
 am. **Tu ¶** **O**mmandā mulieris
 hui' fortitudinē qua i se uite uere
 ris sic occidit hoiēm. **Et potesta**

tes aeris uertit in formidine **v** Hoc
pugnatura studio mente uerū in
diut femur cingens gladio Et
Gla Et **In 2^a an** Ab intus regis
filie oīs decor glē nichil foris appe
tit laudis honoris **ps** Trutauit **an**
Dm̄ refugio fortiter ad heret dū
iuri loco uidua carere **ps** Ds n̄r
an Habens celo fundamentū au
rū sup t̄ argentū prudenter edifi
cat dum paupes letificat **ps** Fū
damenta **v** Spece tua **leo iii**

Quod ip̄a strictē ob seruabat
adeū ip̄a sedens in latere ma
riti in mensa abstineret ab oībz q̄
de officijs et questu officiatorū pne
niebant non utens cibis nisi sacret
dereditibz et iustis bonis mariti

puemisse **V**nde cū de questu serue-
batur sepe simulabat se comedere
corā militibz et ministris panē et
alios cibos frangendo hac et illac
ut uideretur comedere disponēdo

Siquat scdm generosi sangui-
nis parripendit tytulū **A**p̄hen
dens em̄ fulim manuū **S**ilio uict^o
uictus q̄rit usū **V**ngazophilaciū
uidua cū uidua totū mittens p̄cū

De **S**yrmo **C**yp̄hen **l**eo **q**uta
di uero singulari et in cōsuetu
more uiuendi tā ip̄a q̄m maritus
qz hec p̄misit multas oblocutiones
in faciem alius cū multa paciēcia
sustinuit **I**p̄a uero licet abstineret
ab illitate eq̄litis tā ubi poterat uī

v' hor
in
St
regis
tpe
am
di
ur
au
diff
si
at
ma
bz q
pne
cret
ri

passis satis fieri procurabat. **R**eges
us egenis largiens sibi nil retinuit
Celeste regnū ambiens hic p̄sens
omne respuit. **S**ide grandis spe
secura manū mittit ad futura. **S**e
Frequenter petiit ap̄edis **l̄ vj**
se quis suis ut eā ad orationē
nocte excitarent q̄a singulis noc
tibus solebat surgere quandoq̄ iu
ro eius dormiēte quandoq̄ disti
m̄lante. **S**it ille timentes d̄m
grauare eū excitando querebant
ab ea modum excitando. **Tu** **R**
Neco uato cui nec sedes erant ocu
lor̄ i strumēta lucis dedit. **E**t na
ture deus redit p̄momenta tem
por̄. **S** Nouū habet spectaculū idē

47

isti uetus xpi renouat miraculu Et
Gla Et In iij n am Deo decantent
oia q uita redit mortuus elysabet
suffragiu et fugat demonia ps Can
tate iam Juste lux orta gre late spar
gens radiu rectis corde studiu inge
rit leticie ps Dns regnauit am Ds
palam oibz reuelans iusticia salu
tare gentibz phant in fundit gram
ps Cantate v Adiuuabit lo vij

Que in struit eas ut traheret
eam ypedica unde contigit
qd eam exatate uolens diu ypedi
ca traxit q expge fcs sciens eius
intencionē patienter sustinuit Qua
dā etiā die in loco secreto uacā mul
gere uolebat ut appetitū auidam

pauipibz lac petentis satisfaceret sed
facta in solenter se habens non susti
nebit **Tu** **R** **H** **amulus** se familiā
fent hec bta coque squaloribz gau
dens deturbata **Et** cor gerens in de
fessum debiles debilioz portat ad se
cessū **S** **ic** sedula paupcula lauit
isto illis stravit **Et** cor **lō** **viiij**
Sub castro warberth altissimo
ubi tunc fuit erat magna do
mus i q plurimos reponebat in fir
mos q generalem elemosinā nō po
terant expectare quos non obstan
te multa difficultate ascensus et de
scendus singulis diebz pluries uisita
ret cōsolans eos et tractans cū eis
de paciencia et salute aīe ac singulor
desiderio in oībz satisfaciebat **Tu** au

Raman in patibulo cum hester ap-
 pendit holofernus dexteram in caput
 extendit et suum periculo ipsum defendit
V Manu mittens adfortia sic um-
 cat innocencia **Et suum Ico 14**

Et licet nullam corruptionem aeris
 ubicumque alias potuerit sustinere
 infirmos tamen in estivo tempe corrup-
 tione quam amilla grauter et cum
 inuenire uix sustinebat ipa sine
 omni horrore patiebatur hilariter ma-
 nibus tractans eos et detergens uelo
 capitis sui fultus eorum saluam sputum
 et lordes oris et uariu eorum in firmos
Tu **O** lapas etiam uiuos fundens o-
 lei medicina gratie nutrimentum fidei
Tutelam pra pauidis calorem minus
 feruidis languidis medelam **Et Tu**

er sed
 a susti
 mula
 gau
 in de
 ad se
 lauit
 in
 timo
 a do
 n fir
 no p
 oltam
 et de
 uista
 u eis
 guloz
 Tu au

dei caritas oliua fructifera cui
lucet puritas et resplendens opa

Tu te **Gla Tutelam ad laud' an**

Dñs elysaethi induit decore cui
num pata est sedes in honore

an Deo cum leticia seruens puel

la sub magri manibz sustinet fla

gella **an** Hec ad deu sciens et currens

in sin carnis desiderus didicit venia

an Domo rebe du ablati mendicat

hospitiu in camino paupertatis bñedicti

te dñm **an** Iuuantis uirtutibz famu

le fidelis laudet ois spc dñm de celis

et in **Cip** **mulierem yunni**

Signis hec bta paupiu nutritia

fastu mundi non elata nec parentiu

gla in se carne trundata crucifert ui

na **A** qua ea dum rogauit hostis

innocencie potū lacte p̄fora clauo peni-
 tencie et sic sese liberauit uirtus con-
 tinentie. **G**ande uero destituta mūda
 mūdū exiit x̄po mente iā induta sac-
 cū carne cōsūt et in tempus hoc sta-
 tuta sic lampas emicuit. **F**eras cen-
 su paupertatis redimens diuicias de the-
 sauro pietatis fudit aurī copias et
 mulcorū egestatis suppleuit in opias.
Fecit opus fūlo sibi querens almo-
 niā et uilescens ip̄a sibi spreuit igno-
 minia scens soli ē x̄pe dans et dari
 glām. **G**ta sit ih̄i. **V** Audi fid filia
 et uide. **an** **Q**ornu salutis hodie in
 turribz ecclie dñs erexit quo demani
 philistei castra p̄terit fidei ac iuam
 grē pacis et iusticie plurimos direxit
 cap. **Q**uierem forte. **R** Diffusa ē

cui
 pa
 m
 re cui
 onore
 s puel
 t fla
 t curres
 uenti
 ndicat
 bñedia
 famu
 detelus
 mmi
 trina
 rentū
 et in
 ostis

cap **M**anu suam uisit ad forcia et
digni eius apprehenderunt fusu manu
suam aperuit in opri et palmas su
as extendit ad paupem **ad iij cap**

Hallax gra et uana est pulchritu
do mulier timens deu ipa laudabit
data ei de fructu manuum suar et
laudent eam i portis opa ei **ad iij an**

Mergeris ad uespera mundi uitam
pseram elisabeth despices uer retro
respiciens ad ea se extendit qz iam
apprehendit **lco la albam confessor**

Wempe honozu ipullim regis p lar
i cartagin magna iter xpianos
et arrianos zuenerit sextenti epi
iter quos theonestus uir et religios
aphilippus pfide x expul causa ora
tiois roma uenit cu discipulis suis ab

alba
ntul
gura
ab an
arria
ueme
palli
ifideli
+
+
rege
lita c
legan
uuroz
tande
rupie
lita o
pfit